Nadere toelichting taakmutaties, IU's en DU's Meicirculaire 2026 Gemeentefonds

Taakmutaties
Voor een aantal onderwerpen ontvangt de gemeente extra geld. Conform bestaand beleid worden deze middelen beschikbaar gehouden voor de onderwerpen. Op de belangrijkste taakmutaties (>€10.000,-) wordt een toegelicht gegeven. Voor een aantal onderwerpen ontvangt de gemeente extra geld. Conform bestaand beleid worden deze middelen beschikbaar gehouden voor deze onderwerpen. Op de belangrijkste taakmutaties wordt een toelichting gegeven.

bedragen x € 1.000	2026	2027	2028	2029	2030
Taakmutaties					
1. Wet handhaving sociale zekerheid	14				
2. Uitstel vervanging abonnementstarief Wmo		452			
3. Huishoudelijke hulp uit de Wmo				-3.601	-3.718
4. Vangnetregeling huishoudelijke hulp uit de Wmo				1.075	1.110
5. Kinderopvang pleegouders	33	32			
Totaal taakmutaties	**47**	**484**		**-2.526**	**-2.608**

(positief getal = voordelig; negatief getal = nadelig)

1. Wet handhaving sociale zekerheid
De nieuwe Wet handhaving sociale zekerheid gaat in op 1 januari 2027. Gemeenten ontvangen een bijdrage in de uitvoeringskosten van het wetsvoorstel handhaving sociale zekerheid. Voor de gemeente Harderwijk gaat het om €14.000 in 2026. De middelen worden toegevoegd aan de stelpost taakmutaties.

2. Uitstel vervanging abonnementstarief Wmo
De invoering van de inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage in de Wmo (ter vervanging van het abonnementstarief) is uitgesteld van 1 januari 2027 naar 1 januari 2028. Hierdoor valt de eerder ingeboekte besparing in 2027 tijdelijk weg. Om dit op te vangen wordt in 2027 een bedrag overgeheveld van de begroting van het ministerie van VWS naar het gemeentefonds en toegevoegd. De ingeboekte besparing stond binnen Harderwijk op de stelpost taakmutaties en kan hiermee komen te vervallen.

3. Huishoudelijke hulp uit de Wmo
Het kabinet heeft besloten dat huishoudelijke hulp niet langer via de Wmo wordt vergoed voor mensen die dit zelf kunnen betalen. Deze maatregel gaat in op 1 januari 2029. Hierdoor stopt huishoudelijke hulp als maatwerkvoorziening binnen de Wmo. Het gevolg is dat gemeenten minder kosten hebben voor deze voorziening. Omdat gemeenten minder hoeven uit te geven, wordt € 1,44 mld uit het gemeentefonds gehaald. Deze uitname wordt toegevoegd aan de stelpost taakmutaties in afwachting van de parlementaire besluitvorming. Voor Harderwijk is de uitname € 3,6 miljoen in 2029 en vanaf 2030 ca. €3,7 miljoen per jaar.

4. Vangnetregeling huishoudelijke hulp uit de Wmo
Hoewel huishoudelijke hulp grotendeels uit de Wmo verdwijnt, blijft de gemeente verantwoordelijk voor mensen die niet in staat zijn om dit zelf te regelen of te betalen. Voor deze groep wordt een vangnet ingericht. Hiervoor ontvangen gemeenten vanaf 2029 jaarlijks € 430 miljoen extra via het gemeentefonds. Voor Harderwijk is dit ruim € 1 miljoen euro vanaf 2029. Voorgesteld wordt deze taakmutatie toe te voegen aan de stelpost taakmutaties in afwachting van de parlementaire besluitvorming en uitvoering van de wetswijziging

5. Kinderopvang pleegouders
De Rijksoverheid stelt extra geld beschikbaar om pleegouders te helpen bij de kosten van kinderopvang en buitenschoolse opvang (bso) voor hun pleegkinderen. Deze regeling geldt voor alle pleegouders, ook als de plaatsing vrijwillig is. Pleegouders betalen nu vaak nog een eigen bijdrage nadat zij kinderopvangtoeslag hebben ontvangen. De extra middelen zijn bedoeld om deze resterende kosten te verlagen. Bij decembercirculaire 2025 is voor 2025 eenmalig € 10,7 miljoen toegevoegd aan de algemene uitkering van het gemeentefonds. In de Meicirculaire 2026 worden deze middelen ook toegevoegd aan het gemeentefonds. Voor de gemeente Harderwijk gaat het in 2026 om een bedrag van €33.000,- en in 2027 om een bedrag van €32.000,-. De middelen worden toegevoegd aan de stelpost taakmutaties.

Integratie- en decentralisatie uitkeringen
Naast een aantal taakmutaties hebben er ook een aantal wijzigingen plaatsgevonden in een aantal integratie- en decentralisatie-uitkeringen. Op de belangrijkste wijzigingen (>€10.000,-) wordt een toelichting gegeven.

bedragen x € 1.000	2026	2027	2028	2029	2030
Integratie- en decentralisatie-uitkeringen					
1. Participatie (IU)	197	171	129	117	193
2. Armoedebestrijding kinderen		13	13	13	13
3. Faciliteitenbesluit opvangcentra	394				
4. Alleenverdienersproblematiek	131				
5. Aanvullende ondersteuning lokale energiehulp5	47				
6. IBO Problematische schulden	49				
7. Re-integratiedienstverlening gericht op jongeren	28	28	28	28	35
8. Ondersteuning lokale politieke partijen	20				
9. Capaciteit decentrale overheden klimaat- en energiebeleid		1.564			
Totaal integratie- en decentralisatie-uitkeringen	**866**	**1.776**	**170**	**158**	**241**

(positief getal = voordelig; negatief getal = nadelig)

Integratie-uitkeringen
1. Participatie (IU)
De integratie-uitkering voor de participatie bestaat uit drie onderdelen: WsW bijdrage, Beschut werken en Sociale infrastructuur. Met de Meicirculaire is de uitkering geactualiseerd. De wijzigingen zijn het gevolg van loon- en prijscompensatie, wijziging in blijfkans voor de WSW bijdrage en een nieuwe verdeelsleutel voor de verdeling van de middelen beschut werken. De bijstelling op de integratie-uitkering participatie wordt functioneel weggezet in de begroting.

Decentralisatie-uitkeringen
2. Armoedebestrijding kinderen (DU)
In 2017 heeft het Rijk structureel €85 mln beschikbaar gesteld voor de bestrijding van de gevolgen van armoede onder kinderen. Jaarlijks vindt in de Meicirculaire actualisatie plaats van de verdeling voor het jaar T+1 en verder. Voor de Harderwijk leidt dit tot een bijstelling van €13.000,- per jaar vanaf 2027. Deze middelen worden toegevoegd aan het uitgavenbudget voor bestaanszekerheid.

3. Faciliteitenbesluit opvangcentra
Vanuit het faciliteitenbesluit opvangcentra ontvangt de gemeente Harderwijk in 2026 €394.000,-. Dit betreft een betaling over 2026 van €21.000,- en een nabetaling van €373.000,- over 2025. De betaling over 2026 zal in mindering gebracht worden op de stelpost faciliteitenbesluit opvangcentra.
In de jaarrekening 2025 is al rekening gehouden met de nabetaling die ontvangen zou worden met deze Meicirculaire (budget neutraal effect).

4. Alleenverdienersproblematiek
Gemeenten kunnen financiële ondersteuning bieden aan huishoudens die als gevolg van de alleenverdienersproblematiek onder het bestaansminimum uitkomen. Gemeenten kunnen de gemiste huur- en zorgtoeslag compenseren vanuit de individuele bijzondere bijstand. Voor Harderwijk gaat het in 2026 om €131.000,-. Deze middelen zullen toegevoegd worden aan de stelpost taakmutatie.

5. Aanvullende ondersteuning lokale energiehulp
Gemeenten krijgen de mogelijkheid om de lokale hulp voor huishoudens met een hoge energierekening en laag inkomen te intensiveren. Uit onderzoek is gebleken dat gemeenten de doelgroep niet altijd goed kunnen vinden of bereiken. Om hen hierbij te helpen, is een portaal ingericht dat op een zorgvuldige en veilige wijze contactgegevens van mogelijke aanvragers beschikbaar stelt aan gemeenten. Voor de aanvullende ondersteuning is € 47.000 beschikbaar gesteld in 2026. Deze middelen zullen toegevoegd worden aan de stelpost taakmutatie.

6. IBO Problematische schulden
Het kabinet voert een pakket aan maatregelen in om problematische schulden fundamenteel aan te pakken. Voor 2026 worden voor het onderdeel: ‘vroegsignalering’ middelen overgemaakt naar het

gemeentefonds. Het gaat voor Harderwijk in 2026 om een totaalbedrag van € 49.000. Deze middelen zullen toegevoegd worden aan het uitgavenbudget voor bestaanszekerheid.

7. Re-integratiedienstverlening gericht op jongeren
Er wordt structureel extra budget beschikbaar gesteld gericht op de arbeidsinschakeling van jongeren tot 27 jaar. Het gaat om middelen voor individuele gemeenten voor het ondersteunen van jongeren bij of gericht op arbeidsinschakeling en middelen voor de coördinerende rol voor centrumgemeenten. Het voor Harderwijk om een bedrag van €28.000,- voor de jaren 2026 t/m 2029 en €35.000,- vanaf 2030. De middelen worden toegevoegd aan de stelpost taakmutaties.

8. Ondersteuning lokale politieke partijen
In de begroting van het ministerie van BZK is € 8,2 miljoen beschikbaar voor de subsidiëring van decentrale politieke partijen. Dit is onderdeel van het wetsvoorstel Wet op de politieke partijen (Wpp). Omdat deze wet nog niet in werking is getreden, heeft de Tweede Kamer een amendement aangenomen om voor 2026 een bedrag van 5,5 miljoen van de begroting van BZK naar het gemeentefonds over te hevelen. Met deze middelen kunnen gemeenten politieke partijen die een zetel hebben in de gemeenteraad ondersteunen. Voor Harderwijk gaat het om een eenmalig bedrag in 2026 van €20.000,-. In afwachting van nadere advisering worden de middelen toegevoegd aan de stelpost taakmutaties.

9. Capaciteit decentrale overheden klimaat- en energiebeleid (CDOKE)
Vorig jaar met de septembercirculaire hebben gemeenten middelen ontvangen voor 2026 voor de CDOKE. In deze Meicirculaire is daar het bedrag voor het jaar 2027 beschikbaar gesteld. Voor Harderwijk gaat dit om een bedrag van ca. €1,56 mln. Deze middelen worden toegevoegd aan de stelpost taakmutaties.